

NÅR ØKOLOGISK FORSKNING VISER VEJ

21. november 2011 af: Stig Milan Thamsborg, Institut for Veterinær Sygdomsbiologi, Københavns Universitet

Parasitter er uundgåelige i husdyr, og driften af økologiske besætninger skal sikre en god balance mellem parasit og vært.

Parasitter snylter på dyrs overflade eller inde i dyrene og medfører nedsat produktivitet, sygdom eller dødsfald. I de fleste grupper af dyr i naturen opnås en balance mellem parasit og vært, idet det ikke er fordelagtigt for parasitten at udrydde værtsdyrene. En sådan balance kan være svær at opnå i en brugsbesætning med f.eks. kvæg, hvis ikke fodring, pasning og struktur er tilpasset dyrene. Ofte vil det være nødvendigt med direkte målrettet handling omkring parasitkontrol.

I konventionelle besætninger betyder kontrol næsten altid behandling med ormemidler. Men i økologiske besætninger vil det være naturligt, gennem ændret drift, at forsøge at opnå en balance mellem udvikling af modstandskraft og det uundgåelige produktionsstab, som ses også ved relativt lave parasitbelastninger.

Økologisk drift og parasitter

Driftsændringer skal styrke dyrenes immunitet eller mindske parasitstress. På disse områder har økologisk forskning ofte sat dagsordenen, fordi fokus i konventionelt landbrug, indtil for nylig, kun har været på brug af ormemiddel og netop ikke på driften. Tiltag, der begrænser parasitter, kan omfatte:

- Valg af bedst egnede avlsdyr
- Gentagne flytninger til parasitfrie marker
- God hygiejne i staldområder
- Ekstra fodring i spidsbelastningsperioder
- Nedsat belægningsgrad
- Samgræsning af ældre og yngre dyr (drøvtyggere) eller forskellige dyrearter.
- Kompostering af strøelse, så smitte ikke tilføres markerne

Visse fodermidler kan i sig selv begrænse tarmorm og har været genstand for dansk forskning.

Cikoriefodring til økologiske svin

Knude- og piskeorm i tyktarmen på svin hænges, når dyrene fodres med kulhydrater, der forgæres bagerst i tarmen, og pH falder drastisk. Ormene udsættes dermed for et for dem ubehageligt miljø, og ormene ophører med at producere æg eller uddør. Inulin, som findes i store mængder i cikorieødder, kan have denne effekt. Disse ødder ædes gerne af både slagtesvin og søer efter en lettere tørring. Forsøg i økologiske besætninger med drægtige og lakterende søer har vist en 80-90 % reduceret ægudskillelse efter blot to dages fodring. Dette vil generelt mindske smitteniveauet og føre til færre parasitproblemer i besætningen. Fodres ornegrise på samme måde, mindskes skatolindholdet.

Tanninholdige planter fjerner orm

Naturlig forekomst af garvestoffer eller kondenserede tanniner i en række bælgplanter kan hæmme indvoldsorm i får, geder og kvæg. Ormene hænges allerede i vommen, producerer færre æg eller udstødes direkte på grund af tanninerne. Danske forsøg med lam har gentagne gange vist mere end en halvering af ægudskillelsen ved fodring med f.eks. esparsette eller hanekløver. Forsøg i laboratoriet har også god effekt over for kvægparasitter, og fodringsforsøg med kalve forventes gennemført til næste år. Ulempen er, at de nævnte planter trives ret dårligt under danske forhold, og det er derfor nødvendigt at finde mere relevante lokale alternativer.

Husk dyrenes velfærd!

Det er vores forventning, at forskningen vil anvise nye metoder til bæredygtig kontrol af parasitter; kontrol, der i højere grad end nu er forenelig med principperne bag økologisk produktion. Det er dog vigtigt og nødvendigt at tilføje, at tiltagene er målrettede forebyggelse af infektioner og ikke behandling af sygdom. Syge dyr skal altid behandles med effektive ormemidler - også i økologiske besætninger!

Læs mere om forskningen i parasitter i økologiske produktionsdyr under Organic RDD projektet: PAROL på www.icrofs.dk/danskforskning

VIDEN & FORSKNING

Organic Eprints – et væld af viden!

Økologi og fødevarsikkerheden i Indien?

Når økologisk forskning viser vej

Forskning i økologisk frugt og bær

Ko-racens betydning for mælkenes kvalitet

Svin, økologi og fødevarsikkerhed

Mangfoldighed i marken

Viden & Forskning - læs mere!)

[Tilbage til Viden & Forskning>>](#)
[Tilbage til oversigten over klummer>>](#)